

معیارهای انتخاب همسر

محمدحسن فاطمی‌راد

لیلا صابری فرد

نشر وانی

سرشناسه	: فاطمه راد محمدحسین، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: سارهای انتخاب همسر / محمدحسین فاطمی راد، لیلا صابری فرد.
مشخصات نشر	: تهران: راد، ۱۳۵۸
مشخصات ظاهری	: ۱۲۶ ص.: جدول.
شابک	: ۹۶۴-۶۰۰-۶۵۶۴-۹۱-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۲۵ - ۱۲۶.
موضوع	: همسرگزینی
موضوع	: Mate selection
موضوع	: شخصیت -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	: Personality -- Psychological aspects
شناسه افزوده	: صابری فرد، لیلا، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	: HQ۸۰۱/۲م۶ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	: ۶۴۶/۷۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۶۹۹۱۶

معیارهای انتخاب همسر

نویسندگان: محمدحسن فاطمی‌راد- لیلا صابری فرد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۰۰-۱۱-۳

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۵

شماره: ۱۰۰

قیمت: ۹۰۰۰۰ ریال

نشر و انیا: خیابان جمهوری خیابان منیری جاوید شماره ۱۴

تلفن: ۰۹۱۲۱۸۶۶۵۵۸-۶۶۹۱۵۳۱۱-۶۶۹۵۱۶۴۳

مرکز پخش: خیابان شهید مدنی، خیابان وحیدیه، میدان تسلیحات، کوچه

مسجد جامع فاطمیه غربی، روبروی مسجد، ساختمان پزشکان فاطیمیا، طبقه سوم

تلفن ۰۹۱۲۵۵۸۰۱۰۳-۷۷۲۵۷۵۱۷

مرکز رصد روان‌شناسی اسلامی

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۱۱	 آشنایی
۱۱	 جدیت
۱۶	 مزایای آشنایی
۱۷	 نظریه‌های آشنایی
۲۱	 محدودیت‌های آشنایی
۲۳	 نظریه انتخاب
۲۶	 بخش‌های «رفتار»
۲۹	 تئوری انتخاب و نیازهای اساسی انسان
۳۳	 دنیای مطلوب و انتخاب شریف، زندگی
۳۶	 نظریه انتخاب و انتخاب همسر
۳۷	 نظریه‌های انتخاب همسر
۳۷	 نظریه همسانی
۴۵	 فرضیه همانندی
۴۸	 نظریه نیازهای مکمل
۵۲	 نظریه مبادله
۵۵	 نظریه قومی و فرهنگی
۵۶	 ویژگی‌های همسر مطلوب
۵۷	 ویژگی‌های زیستی
۵۷	 الف: هیات ظاهر
۶۰	 ب: عدم ابتلا به بیماری‌های پیش رونده و سخت درمان
۶۲	 ج: سن

۶۹	ویژگی‌های شناختی، هوشمندی، کفایت عقلانی، تحصیلات، نگرش‌ها و ..
۷۲	ویژگی‌ها و سلامت روانی و تعادل عاطفی
۷۵	عدم اعتیاد
۷۶	عامل برون گرایی یا درون گرایی
۷۷	میزان انعطاف پذیری فرد
۷۷	تساوت اجتماعی
۷۸	بند فرهنگی
۷۹	مسئولیت پذیری
۷۹	عامل روان رنجوری
۸۰	معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه اسلام
۸۱	همسانی و کفویت در اسلام
۸۸	دینداری و ایمان
۹۰	ارزش‌های اخلاقی
۹۳	خصوصیات جسمی
۹۹	صلاحیت خانوادگی
۱۰۱	خصوصیات اقتصادی
۱۰۵	عقلانی بودن
۱۰۵	ویژگی‌های اجتماعی
۱۰۹	ناهوشیار و انتخاب همسر
۱۱۶	آسیب شناسی انتخاب همسر
۱۱۶	توهم عشق
۱۱۷	نشانه‌های توهم عشق
۱۲۰	تصمیم گیری فردی
۱۲۲	عدم مشورت با کارشناسان
۱۲۵	منابع

ازدواج و تشکیل خانواده از اساسی‌ترین نیازهای جوانان است. در اهمیت ازدواج همین بس که پیامبر (ص) می‌فرماید:

"مَا بُنِيَ فِي الْإِسْلَامِ بِنَاءً أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَأَعَزَّ مِنَ التَّزْوِيجِ "

(مجلسی، بی تا، ج ۱۴، ص ۳).

هیچ بنیادی در اسلام محبوب‌تر از ازدواج در نزد خدا نیست.

ازدواج را می‌توان گرایش‌های دو سویه به جنس مخالف، نیاز به همکاری دو جان برای زیستن، حفظ عفت، تأمین علیه احساس بی کسی، پاسخ به ندای فطرت، نیاز به داشتن فرزند و ادامه نسل دانست. هر کس پیشینه فرهنگ و تمدن انسانی را مورد بررسی قرار دهد، در می‌یابد که نظام خانواده اعم از مسائل زاد و ولد، پرہیز از آمیختگی نطفه‌ها و اجتناب از هرزگی و فساد اخلاقی در خانواده، برای خلق آدمی بوده و در فطرت او سرشته شده است. این روحیه فطرت‌گرایی، حتی نزد انسان‌های اولیه و کسانی که هیچ قانون و آیین اعتقادی نداشتند نیز وجود داشته است. موبد چنین امری، باورهای نهفته در وجود آدمی است که پیوسته به شکل سنت‌ها و آداب و رسوم و نیز مجموعه قوانین در زندگی انسان‌ها نمودار شده است. پس ازدواج، کنشی ساده نیست، بلکه عملی است پیچیده با هدف‌های متعدد که این هدف‌ها در مجموع، یک کلیت را به وجود می‌آورند (رسیدی، ۱۳۹۱).

ازدواج پدیده‌ای اجتماعی است و الگوهای متفاوت آن در جوامع گوناگون، نشان دهنده‌ی تأثیر ساختارهای جامعه در این پدیده‌ی جهانی است. به جهت تاریخی، همواره جامعه سعی داشته است با وضع قوانین خاص، الگوی ازدواج، نهاد خانواده و در نتیجه ابعاد کمی و کیفی زندگی

افراد خود را کنترل کند. نفوذ جامعه بر الگوهای همسرگزینی موجب می‌شود که اعضای آن به ازدواج با افرادی خاص تشویق یا حتی مجبور شوند و از ازدواج با افراد دیگر منع گردند. در نتیجه‌ی این فرآیند است که می‌توان الگوی درون همسری (گزینش همسر از درون گروه اجتماعی خود) و برون همسر (گزینش همسر در خارج از گروه اجتماعی خود) را در جوامع گوناگون مشاهده کرد.

ریاض (۱۳۰۶) به نقل از باورمن می‌گوید: انسان دانسته یا ندانسته در پی گزینش همسر است که صفاتی همگون با او داشته باشد. افراد در تمامی سنین درمی‌یابند که آن که تصادف بتواند بر آن تاثیر گذار باشد، با کسانی وصلت می‌کنند که در هر موقعیت زناشویی همانند خودشان باشد. همچنین از دیدگاه این صاحب نظر، پدر همگونی میان دو همسر از نظر مذهب بیشتر باشد، اختلاف و کشمکش ایشان کمتر است. ازدواج اولین و مهم‌ترین مرحله در چرخه زندگی خانواده است که در آن، انتخاب همسر صورت می‌گیرد (حسینی و همکاران، ۱۳۸۶؛ مریدمن، ۲۰۰۳).

میلر معتقد است: بشر دارای ویژگی‌های روحی است. مؤثرترین توانایی روحی بشر، ابراز عشق نسبت به جنس مخالف است. این نیروی نهفته نه فقط به عنوان ماشین حفظ بقا، بلکه به عنوان نیروی در سیر تکامل طبیعی انسان عمل میکند. ظهور خلاقیت، هوش، قوه تعقل و اخلاق و همه عواملی که در ساختن یک انسان نقش دارند، در سایه این تمایل درونی است (رلیم، ۲۰۰۰).

مهم‌ترین مسئله‌ای که هر جوان در طول زندگی با آن روبه‌رو است، مسئله انتخاب شریک زندگی است، زیرا بیشترین مشکلاتی که در زندگی خانوادگی به وجود می‌آید، به خطای انتخاب و عدم سنخیت و کفویت همسران برمی‌گردد. در انتخاب همسر می‌خواهیم کسی را انتخاب کنیم که یک عمر در کنار او زندگی کنیم، بنابراین نباید این مسئله مهم از روی احساسات و بدون دقت و مشورت انجام گیرد. اگر انسان با همسری شایسته، همدل و هماهنگ ازدواج نکند، کارش بسیار مشکل خواهد بود. مبدا با خرد بگوید: فعلاً ازدواج می‌کنم و اگر در آینده نتوانستیم با هم زندگی کنیم، از هم جدا می‌شویم! دختر و پسر باید ملاک‌ها و میزان‌هایی داشته باشند و بدانند چه می‌خواهند، با چه مشخصات و چه صفاتی می‌خواهند و از همین جاست که اهمیت شناخت معیارها و ملاک‌های مناسب ازدواج برای جوانان مطرح می‌شود و آنها تشنه افتن منبعی برای شناخت این معیارها می‌شوند.

تحقیقات ارائه شده توسط معاونت مطالعات و تحقیقات سازمان ملی جوانان و مرکز مطالعات و پژوهش‌های جمعیتی آمیا و اقیانوسیه، درخصوص آمار طلاق در سال ۱۳۸۵ حاکی از آن است که بالغ بر ۷۵ درصد طلاق‌ها مربوط به زوجین با کمتر از ۱۰ سال سنوات زناشویی است. علاوه بر این، نزدیک به ۵۰ درصد طلاق‌ها نیز در چهار سال اول زندگی اتفاق می‌افتد. تحقیق آقاجانی مرسا، که به بررسی علل طلاق در سه طبقه اجتماعی بالا، متوسط و پایین شهر تهران پرداخته نیز نشان می‌دهد که از بین ۴۵۰ نفر از زنانی که حکم طلاق آنها صادر شده است، ۴۸٫۷٪ پاسخ‌گویان در طبقه پایین در اولین سال زندگی مشترک با یکدیگر اختلاف داشته‌اند. این میزان در طبقه متوسط به ۳۴٫۷٪ در طبقه بالا به ۴۶٫۷٪ می‌رسد.